

Vojtěch JAKUBEC: *Nádraží Praha – Vyšehrad v perspektivě urbánní antropologie.* Praha: FHS UK 2022, 40 s. + přílohy.

Vojtěch Jakubec si pro svou bakalářskou práci zvolil namnoze zajímavý a aktuální terén: nádraží Praha – Vyšehrad představuje jednu z pražských lokalit, která je dlouhodobě předmětem sporů, vyjednávání, městského plánování. Sama budova nádraží je sice pod památkovou ochranou, ovšem je stejně jako její bezprostřední okolí v dezolátním stavu a s nejistou budoucností. Z komplexu témat, jež by ve vztahu k terénu bylo možné sledovat, se autor nakonec rozhodl zaměřit na to, jak lokalitu reflektují / jak se k ní vztahují lidé, kteří se kolem ní pohybují.

Samotný koncept bakalářské práce byl původně, jak ostatně autor reflektuje (s. 19n.), o mnoho širší. Této šíři odpovídá i velmi pěkně pojaté teoretické zázemí práce. Autor se zde za pomoci poměrně rozsáhlého korpusu literatury, sahající od etnologie přes sociální antropologii až třeba po sociální geografii, urbánní a environmentální studia vyrovnává s ukotvením tématu v urbánní antropologii a spolu s tím mj. v konceptech místa a prostoru, veřejného prostoru, brownfields a drobně i kolektivní paměti. Prokazuje pochopení těchto konceptuálních rámců a připravuje si vhodné pole pro prozkoumání socio-materiálních vztahů ve sledované lokalitě.

K tomuto záměru autor vhodně zvolil etnografický výzkum, v rámci něhož deklaruje kombinaci zúčastněného pozorování a polostrukturovaných rozhovorů (viz opět víceméně bezproblémová kapitola Metodologie) a nereflektovaně i studium dokumentů (zmínka pouze na s. 19).

Zdařilý koncept bakalářské práce však poněkud naráží při jeho vlastní realizaci. Autor sám uvádí, že výzkum probíhal v dubnu a květnu 2022. Už tento časový rozsah napovídá, že těžko mohlo dojít k hlubokému ponoření se do terénu. Zúčastněné pozorování bylo podle všeho realizováno formou etnografické procházky po obvodu sledované lokality (jež je oplocená), zaznamenané a prezentované v třístránkové terénní poznámce. Zde lze ocenit smysl pro detailní a živý popis, ovšem k interpretaci už nedochází. Polostrukturované rozhovory jsou pak spíše anketou s několika (kolika?) lidmi, kteří kolem nádraží z uliční strany procházeli. Nelze tedy říci, že by šlo o hluboká data, nicméně na druhou stranu zde autor každý výrok důsledně interpretuje v souladu s teoretickým zázemím, zejména s koncepty liminality, topofobie a nejednoznačností mezi veřejným a soukromým prostorem. Kapitolám zachycujícím současnou povahu terénu pak předchází jeho stručná biografie s důrazem na změny vlastnických vztahů a pokusy o vyjednávání jeho budoucnosti v posledních třiceti letech.

Autor si je limitů své práce vědom. Opakovaně reflektuje možnosti dalšího rozšíření výzkumu, stejně jako důvody toho, proč se mu je do bakalářské práce nepodařilo zahrnout. Vynechává ovšem, dle mého soudu, klíčovou příčinu: časovou dotaci, jež se práci rozhodl věnovat. Ostatně, vlastním výzkum čítá 13 stran textu. V této souvislosti se nemohu než vyjádřit i k naší spolupráci. Poté, co jsme diskutovali projekt bakalářské práce, Vojtěch prakticky zmizel a ozval se až v momentě finalizace textu. Jinými slovy, vyjma úvodních podnětů vznikala bakalářská práce bez mého přičinění. V tomto ohledu je na místě na jednu stranu autora pochválit, že byl schopen dát dohromady smysluplný text, na stranu druhou jej upozornit, že pokud by své kvalifikační práci věnoval více času (a možná sem tam i

konzultaci), mohl aspirovat na mnohem zajímavější a tedy i lépe hodnocený text. Takto je namísto záměru „rozkrýt, objevit a identifikovat vazby, které jsou důležité pro konstruování a vyjednávání vztahu informátorů, místních rezidentů a zúčastněných občanů, k sociální a materiální stránce železničního brownfieldu“ (s. 34) výsledkem poměrně banální zjištění (omlouvám se za zjednodušení), že okolo procházejícím vadí oplocené chátrající území uvnitř města a z jeho stavu viní především politickou reprezentaci.

Hodnocení výsledného textu pak nepomáhá ani jeho formální stránka, tj. především práce s literaturou jak v textu, tak v závěrečné bibliografii, ale i nemálo překlepů a občasná gramatická pochybení. I to lze považovat za důsledek autorovy časové tísně a absence konzultací. Opět škoda, protože stylisticky je text velmi pěkný, přinejmenším formy citací bylo lze velmi rychle opravit.

Závěrem. Vojtěch Jakubec si pro svou bakalářskou práci zvolil vhodné a smysluplné téma, jež se mu podařilo teoreticky adekvátně ukotvit. Vlastní výzkum je však spíše minimalistický. Bakalářskou práci Vojtěcha Jakubce proto doporučuji k obhajobě, nicméně s ohledem na výše uvedené ji navrhuji hodnotit jako velmi dobrou až dobrou dle průběhu obhajoby.

Praha, 26. 8. 2022

Mgr. Hedvika Novotná, Ph.D.